

SUPLEMENTS

dels

ANNALS DE MEDICINA

PUBLICACIÓ DE L'ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES I DE LA SALUT DE CATALUNYA I DE BALEARS

XXXV Diada Pneumològica

Badalona · Barcelona
31 març i 1 abril 2017
BCIN Badalona Centre Internacional de Negocis

1a JORNADA PRE-CONGRÉS
Jornada de Recerca Bàsica en Pneumologia · 30 març 2017

Directores de la Jornada
Maria-Jesús Cruz Carmona
Institut de Recerca Vall d'Hebron, Barcelona
Esther Barreiro Portela
Hospital del Mar - Parc de Salut MAR, Barcelona

Director de la Diada
José Sanz Santos
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, Badalona

Organitzen

Secretaria Tècnica - Informació
L'Acadèmia · Departament d'Activitats i Congressos
Enric Clarella Amenedo
Major de Can Caralleu 1-7 • 08017 Barcelona
Tel. 932 030 716 • enricclarella@academia.cat

www.socapnet.org

Annals de Medicina

Publicació de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears

Raó d'ésser: *Annals de Medicina* pretén ser, principalment, un vehicle de formació i comunicació entre els socis de l'Acadèmia, i entre aquests i l'entorn social i sanitari més proper. Per això, posarà un èmfasi especial en els aspectes de formació continuada, de divulgació, de debat, de síntesi, d'ètica, d'interdisciplinarietat i de sensibilitat sanitàries que més i millor poden ajudar a assolir aquells objectius. *Annals* ha de reflectir l'esperit plural, obert i independent de l'Acadèmia i alhora ha de contribuir a impulsar els objectius històrics pels quals aquesta institució es va crear i que la justifiquen.

Consell Directiu

Alvar Net Castel
Cristina Roure Nuez
Jordi Reina Prieto
Diego J. Palao Vidal
Carmen Gomar Sancho Xavier De
Balanzó Fernández

Consell Editorial

Santiago Aguade Bruix Andreu
Aloy Duch
Jorge Andreu Soriano Montserrat
Antonín Martín Josep Arimany
Manso
Nancy Babio Sánchez
Ferran Barranco Peña
Glòria Bassets Pagès Montserrat
Bellver Vives
Jordi Blanch Andreu
Josep M. Busquets Font Helena
Camell Ilari
Carles Camps Planas
Josep A. Capdevila Morell Maria
Elena Carreras Moratons Manuel
Cerdà Vila
Cati Chamorro Moreno
Pere Clavé Civit
Joan Costa Pagès
Josep Maria Cruzado Garrit Ramon
Dalmau Alcalde
Rosa Dinarès Solà
M. Teresa Dordal Culla
Maria Esteve Comas
Andrés Fernández García Maria
Dolors Forés García Antoni Fu-
rriols Solà
Francesc Garcia Cuyas
Maite Garolera Freixa
Pau Garro Martínez
Pere Genaró Jornet
M. Àngels Gil de Bernabé Sala
Alberto Goday Arno
German González Tendero Núria
Guañabens Gay
Carles Guarner Argente
Clara Izaard Gavarro
Albert Jauregui Abularach Antoni
Llovet Brugué
Enric Macarulla Sanz
Àngels Mach Buch
Jordi Maeso Lebrun
Sonia Magán Muñoz
Ernest Mallat Callís
Lourdes Manent Larroya Manuel
Mañós Pujol
Alex Marcas Vila
Pere Marco Aznar

Luis Manuel Marco Estarreado
Josep M. Marcos Bruguera Javier
Mareque Bueno
Miquel Maresma Matas
Elena Martí Toro
Júlio Martínez Cutillas
Ángela Martínez Picó
Hildegard Mausbach Reisen Llo-
renç Miralles Serrano
Óscar Miró Andreu
Rafael Molina Porto
Maria Asunción Moreno Camacho
Xavier Muñoz Gall
Patricia Muro Blanc
Salvador Navarro Soto
Anna Oliveras Serrano Francisco
Javier Ortega Allué Javier Osorio
Aguilar Montserrat Pàmias Massa-
na Artur Pereira Saavedra
Valentí Pineda Solas
Josep Planell Piqueras
Mónica Povedano Panadés
Lluís Puig Verdié
Ricard Pujol Borrell
Ramon Pujol Vallverdú
Francesc Purroy Garcia
J. Oriol Ramis Juan
Silvia Ramon Rona
Santiago Ramón y Cajal Agueras
Josep Reig Vilallonga
Jordi Reina Prieto
M. Victoria Ribera Canudas Jordi
Manuel Rimbau Muñoz Rafael
Rodríguez Lecoq Antonio Roman
Broto
Maria Rovira Barbera
Domingo Ruiz Hidalgo
Ferran Sabaté Casellas
Eugeni Saigí Grau
José Mª Sánchez Colom
Jordi Saus Sarrias
Jordi-Carles Schlaghecke i Gras
Josep Lluís Seoane Reboledo Cata-
lina Serra Carbonell
Antoni Serra Peñaranda
Joan Solà Aznar
Roser Solans Laque
Josep Maria Sole Poblet
Anna Sureda Balari
Fidel Sust Tena
Francesc Xavier Tarroch Sarasa
Ferran Tognetta Arena
Pere Vallribera Rodríguez
César Vargas Blasco
Mireia Vázquez Val
Lluís Vila Ballester
Victor Manuel Zurriaga Bertolin

Director: Xavier Bonfill

Coordinació editorial

Marta Gorgues
Centre Cochrane Iberoamericà
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Pavelló 18, planta baixa, despatx 14
Sant Antoni M. Claret, 167 – 08025 Barcelona
Tel. 935 565 578 – Fax 935 537 809
Adreça electrònica: mgorgues@santpau.cat

Consultora lingüística i d'estil

Elena Guardiola

Secretaria i correspondència

Annals de Medicina
Major de Can Caralleu, 1-7 – 08017 Barcelona
Tel. 93 203 10 50 – Fax 93 418 87 29
Adreça electrònica: academia@academia.cat
Pàgina web: <http://www.academia.cat>

Distribució

Annals es distribueix gratuïtament als socis de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears. A més, es pot consultar íntegrament a la seva pàgina web: <http://www.academia.cat>

Publicitat

Aquelles empreses o institucions que vulguin insertar algun anunci a *Annals* poden contactar directament amb la Secretaria de l'Acadèmia.

Informació editorial

Annals publicarà bàsicament els treballs que hagi encarregat als autors corresponents. Tot i això, valorarà la pertinença dels manuscrits que li facin arribar sempre i quan s'ajustin a les característiques i necessitats de cada secció. La secció Epistolari està oberta a rebre, per correu ordinari o electrònic, qualsevol comentari, suggeriment o observació relacionats amb el tema tractat de manera directa o indirecta a la revista. Els *Suplements dels Annals* estan oberts a les societats i filials de l'Acadèmia que vulguin publicar el contingut de les seves jornades, diades, congressos, etc., respectant els criteris establerts.

Publicació autoritzada pel Ministeri de Sanitat com a Suport Vàlid
Reg. Gral. 16-3-78, núm. 6.986
Dipòsit legal: B.1514-1958
ISSN-2013-7109
Disseny i maquetació: Eximpre SL

XXXV DIADA PNEUMOLÒGICA

Badalona, 31 de març i 1 d'abril de 2017

JUNTA DIRECTIVA DE LA SOCAP

President	Xavier Muñoz Gall
Vicepresidenta	Antònia Llunell Casanovas
Secretària	Raquel Català Pérez
Tresorera	Salud Santos Pérez
Vocal 1a	Pilar Ortega Castillo
Vocal 2a	Marisol Domínguez Álvarez
Vocal d'Infermeria i Fisioteràpia Respiratòria	Anna Bachs Salvadó

COMITÈ ORGANITZADOR DE LA DIADA

PRESIDENT

José Sanz Santos

VOCALS

Juan Ruiz Manzano
Jorge Abad Capa
Felipe Andreo García
Sonia-Margarita Baeza Mena
Filipe Gonçalves dos Santos Carvalho
Ignasi García Olivé
Jaume Guitart Hormigo
Agnes Hernández Biette
Antonio Marín Muñiz
Alicia Marín Tapia
Carlos Martínez Rivera
Leire Mendiluce Ochandorena
Anabel Moreno García
Aida Muñoz Ferrer
Karina Portillo Carroz
Marisol Prats Bardagí
Patricia Raya Márquez
Marisa Rivera Ortún
Esther Roca Amatria
Laura Rodríguez Pons
Pere Serra Mitjà

COMITÈ ORGANITZADOR DE LA JORNADA DE RECERCA BÀSICA EN PNEUMOLOGIA

M. Jesús Cruz Carmona
Esther Barreiro Portela

COMITÈ CIENTÍFIC DE LA DIADA

MÈDIC

M. Jesús Cruz Carmona
Bienvenido Barreiro López
Eva Farrero Muñoz
Ramon Marrades Sicart
José Sanz Santos
Oriol Sibila Vidal

INFERMERIA I FISIOTERÀPIA

Jaume Guitart Hormigo
Ester Roca Amatria
Jordi Giner Donaire
Anna Bachs Salvadó

SECRETARIA TÈCNICA

L'Acadèmia

FUNDACIÓ ACADEMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES
I DE LA SALUT DE CATALUNYA I DE BALEARIS

Enric Clarella

L'Acadèmia - Departament d'Activitats i Congressos

C/ Major de Can Caralleu, 1-7

08017 Barcelona

Tel. 932 030 716

enricclarella@academia.cat

www.socapnet.org

ÍNDIX GENERAL

SALUTACIÓ	S2-3
XAVIER MUÑOZ GALL President de la Societat Catalana de Pneumologia	
PRESENTACIÓ	S2-04
JUAN RUIZ-MANZANO I JOSÉ SANZ SANTOS Comitè Organitzador de la XXXV Diada Pneumològica	
PROGRAMA DE MEDICINA	S2-5
PROGRAMA CIENTÍFIC D'INFERMERIA	S2-9
PROGRAMA CIENTÍFIC DE FISIOTERÀPIA RESPIRATÒRIA	S2-12
1a JORNADA DE RECERCA BÀSICA EN PNEUMOLOGIA	S2-15
CURS D'ACTUALITZACIÓ EN PNEUMOLOGIA	S2-16
LLISTA DE PONENTS I MODERADORS	S2-18
COMUNICACIONS	S2-21
ASMA (1-8)	S2-22
MPOC (9-13)	S2-24
INFECCIONS I ONCOLOGIA (14-24)	S2-26
INSUFICIÈNCIA RESPIRATÒRIA I TRASTORNS DEL SON (25-35)	S2-29
MISCEL·LÀNIA (36-43)	S2-32
INFERMERIA I FISIOTERÀPIA (44-56)	S2-34
1a JORNADA DE RECERCA BÀSICA EN PNEUMOLOGIA (1-13)	S2-38

INSUFICIÈNCIA RESPIRATÒRIA I TRASTORNS DEL SON

25 ATENCIÓ EN XARXA ASSISTENCIAL EN LA SÍNDROME D'APNEES-HIPOPNEES DEL SON: CONCORDANÇA ENTRE LA DECISIÓ DIAGNÒSTICA I TERAPÈUTICA D'ATENCIÓ PRIMÀRIA I LA DE LA UNITAT DEL SON

Autors: Patricia Peñacoba¹, M. Antònia Llauger², Rosa M. Miralda¹, Leandra Domínguez², Ana M. Fortuna³, Anna Maria Pedro⁴, Pepi Valverde⁴, José Ignacio Aioiz², Joan Bayó⁵, Núria Argemí⁶, Casimira Medrano⁵, Mari-neu Puig⁷, Joan Juvanteny⁸, Montserrat Reverté⁶, Xavier Flor⁷, M. Àngeles Santos⁷, M. del Mar Fraga⁷, Carme Santiveri⁹, Gabriel Sampol⁹, Patricia Lloberes⁹, Núria Grau¹⁰, Vicente Plaza¹, Mercè Mayos⁸.

Institucions: ¹Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona; ²EAP Encants. Barcelona; ³Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. CIBERES. CB06/06. Barcelona; ⁴EAP Gaudí (CS). Barcelona; ⁵EAP El Clot. Barcelona; ⁶EAP Via Bàrcino, Barcelona; ⁷EAP Chafarinas, Barcelona; ⁸Hospital Dos de Maig. Barcelona; ⁹Hospital Vall d'Hebron. Barcelona; ¹⁰Hospital del Mar. Barcelona.

INTRODUCCIÓ

L'elevada prevalença de la síndrome d'apnees-hipopnees del son (SAHS) fa inabordable el seu maneig exclusiu a les unitats de son (US); això fa necessària la gestió en xarxa amb la integració dels diferents nivells assistencials i de l'atenció primària (AP). El Projecte PASHOS (Plataforma Avançada per al diagnòstic de la SAHS) és un estudi multicèntric amb l'objectiu de validar un model de cribratge de la SAHS a l'AP. Presentem dades preliminars sobre la concordança entre la decisió diagnòstica i terapèutica del metge d'AP (MAP) i l'especialista de la US, basada en dades clíniques i en els resultats d'una poligrafia respiratòria ambulatoria de cribratge (PRC).

MATERIAL I MÈTODES

Es va realitzar una PRC (*Screen&Go, Sibelmed*, Barcelona) a 102 pacients aleatoritzats, d'entre 18 i 75 anys, que van consultar a 6 centres d'AP de l'àrea urbana de Barcelona. Cada centre comptava amb una infermera i un MAP prèviament formats a les seves US de referència. Valorant la probabilitat clínica de SAHS i la PRC, cada MAP va emetre un diagnòstic i una decisió terapèutica: baixa sospita de SAHS-no mesures terapèutiques, sospita de SAHS lleu/moderada-mesures higienicodietètiques i alta sospita de SAHS-candidat a pressió positiva contínua en les vies respiratòries (CPAP). Amb cegament per a l'investigador, els pacients van ser avaluats a les seves US amb les mateixes dades i procediment. Es van comparar els diagnòstics i les decisions preses.

RESULTATS

Es van avaluar 102 pacients (51 homes i 51 dones) amb una mitjana d'edat de 56 ± 12,04 anys i índex de massa corporal (IMC) de 29,31 ± 4,74 kg/m². El 36,3% dels pacients va presentar risc elevat de SAHS segons el qüestionari de Berlín.

CONCLUSIONS

Les dades preliminars mostren una molt bona concordança entre la decisió diagnòstica i terapèutica dels MAP respecte a les US. Creiem que la formació prèvia i la bona comunicació entre l'AP i les US són les bases d'aquests excel·lents resultats. Aquest model integrador de treball ha de formar part del futur immediat del maneig de la SAHS.

26 AVALUACIÓ A LLARG TERMINI DELS ESDEVENIMENTS CARDIOVASCULARS EN PACIENTS AMB HIPERTENSIÓ RESISTENT I SÍNDROME D'APNEA OBSTRUCTIVA DEL SON AMB O SENSE TRACTAMENT. ESTUDI SARAH

Autors: Esther Sapiña Beltrán¹, Mireia Dalmases^{1,2}, Gerard Torres^{1,2}, Jorge Abad³, Miquel Féllez⁴, Ana Fortuna⁵, Juan Fernando Masa⁶, Francisco García⁷, Manuel Sánchez de la Torre¹, Ferran Barbé^{1,2}.

Institucions: ¹Translational Research in Respiratory Medicine Group. Universitat de IRBLleida. Lleida; ²Hospital Universitari Arnau de Vilanova – Hospital Santa Maria. Lleida; ³Hospital Germans Trias i Pujol. Badalona; ⁴Hospital del Mar. Barcelona; ⁵Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Barcelona; ⁶Hospital San Pedro Alcántara. Cáceres; ⁷Hospital Universitario La Paz. Madrid.

INTRODUCCIÓ

Actualment s'ha demostrat que el tractament de la síndrome de l'apnea obstructiva del son (SAOS), pressió positiva contínua en la via aèria (CPAP), disminueix la pressió arterial en pacients amb hipertensió resistent (HR). Tot i això, l'efecte a llarg termini de la CPAP en els esdeveniments cardiovasculars (CV) encara es desconeix.

OBJECTIU

L'objectiu de l'estudi és avaluar l'impacte de la SAOS i el seu tractament a llarg termini en el pronòstic CV en pacients amb HR. Es vol determinar si el diagnòstic i tractament de la SAOS redueix els esdeveniments CV en aquests pacients.

MATERIAL I MÈTODES

Es tracta d'un estudi multicèntric, observacional, prospectiu de cohorts amb 1.371 pacients amb HR. A nivell basal, es realitzarà un estudi de son i s'avaluarà el grau de somnolència diürna (escala d'Epworth). A nivell basal i en el seguiment, es monitorarà ambulatoriament la pressió arterial (MAPA) durant 24 hores, es recolliran variables sociodemogràfiques, clíniques, relacionades amb la SAOS i tractament, mostres biològiques, variables bioquímiques i de dany orgànic, costos i qualitat de vida (EQ-5D). Els pacients amb SAOS seran tractats d'acord a la pràctica clínica habitual i, d'acord amb la presència de SAOS i tractament, es definiran tres cohorts de subjectes amb HR: no-SAOS, SAOS-tractada, SAOS-no tractada.

RESULTATS

S'ha iniciat recentment el reclutament. Actualment hi ha 40 pacients reclutats, 30 dels quals tenen realitzada la poligrafia respiratòria. D'aquests, el 70% té un IAH ≥ 5/h; entre ells, el 38% té SAOS moderada i el 9,5% SAOS greu. La mitjana d'edat és de 64 anys i el 70% són homes.

CONCLUSIONS

Aquest estudi en curs contribuirà a dilucidar l'impacte a llarg termini del tractament de la SAOS en el risc CV i els resultats contribuiran a reduir la morimortalitat CV.

NOTA

Finançat per: Resmed, FIS (PI16/00489). Amb la col·laboració de: SEPAR, Philips Respironics.

27 UTILIDAD DEL CUESTIONARIO BERLÍN EN LA PREDICCIÓN DE ENFERMEDAD ATEROMATOSA CAROTÍDEA SUBCLÍNICA (PROYECTO ILERVAS)

Autores: Estefanía Galera Lozano¹, Paola Carmona Arias¹, M. Asunción Seminario Ruiz^{1,2}, Alexandra Bertrán Melines¹, Mireia Dalmases Cleries¹, Marta Elias Teixidó³, Eva Castro Boqué³, M. Teresa Molí Jiménez³, Ferran Barbé Illa^{1,2}.

Institucions: ¹Grupo de Investigación Translacional en Medicina Respiratoria. HUAV. IRBLleida; ²Centro de Investigación Biomédica en Red de Enfermedades Respiratorias (CIBERES); ³Unidad de Diagnóstico y Tratamiento de Enfermedades Aterotrombóticas (UDETMA). IRBLleida. Lleida.

INTRODUCCIÓ

Más del 60% de los eventos cardiovasculares (CV) ocurren en individuos con riesgo calculado bajo/moderado, según las escalas de estratificación de riesgo cardiovascular. Existe asociación entre la presencia de placa de ateroma en arterias carótidas y el riesgo de presentar un evento CV. El síndrome de apnea-hipopnea del sueño (SAHS) puede ser un factor de riesgo independiente para eventos CV. Se postula que el SAHS puede ser factor favorecedor de enfermedad ateromatosa carotídea (EAC). El cuestionario Berlín (CB) se utiliza para categorizar a la población en alta o baja probabilidad de sufrir SAHS.

OBJETIVO

Evaluar la asociación entre el resultado del CB y la presencia de EAC.

MATERIAL I MÈTODES

El proyecto ILERVAS pretende identificar enfermedad ateromatosa subclínica y los factores asociados a ella. Se evaluarán 9.000 personas con al menos un factor de riesgo cardiovascular. Los participantes son sometidos a estudio ecográfico vascular (carotídeo, femoral) y a diversas determinaciones y se obtienen muestras biológicas. El presente estudio es observacional, transversal y anidado en dicho proyecto. Se ha evaluado la asociación entre el resultado del CB y la identificación de EAC y entre roncopatía y EAC. Se ha empleado la prueba ji cuadrado de Pearson para evaluar las distintas asociaciones. Los análisis son bilaterales con nivel de significación del 0,05.

RESULTADOS

Se incluyeron 1.793 pacientes. La mediana de edad era de 57,0 (53,0-63,0) años, con un índice de masa corporal (IMC) de 28,0 (25,2-30,5). El 48,7% eran hombres y el 69,8% de la población padecía roncopatía. La prevalencia de placa fue del 36,53% (una placa, 18,52%; múltiples placas, 18,01%). Según el CB, el 35,4% de la población tenía alto riesgo de SAHS. No se observó asociación entre el resultado del CB y la presencia de EAC ($p = 0,975$) ni entre roncopatía y EAC ($p = 0,348$).

CONCLUSIÓN

No se observa relación entre la alta probabilidad de sufrir SAHS establecida por el cuestionario Berlín y la presencia de enfermedad ateromatosa carotídea.